

การพัฒนาบทเรียนและชุดฝึกทักษะเรื่องการเขียนรายการอ้างอิงด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ The Development of Lesson and Skill Writing Citation With E-book

อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์¹
Uraiwan Vorakulrungson¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดทำและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง 2) ศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และ 3) ทหาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร จำนวน 122 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง 1 เล่ม ชุดฝึกทักษะเรื่องการเขียนรายการอ้างอิง 2 ชุด แบบประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 2 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 1 ชุด และแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีคุณภาพด้านเนื้อหาในระดับดี และคุณภาพด้านเทคนิคการผลิตสื่ออยู่ในระดับ ดีมาก ผลการเรียนรู้หลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 72.88 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70.00 และ นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 98.34 และมีความพึงพอใจในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ระดับ ดี

คำสำคัญ : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, บทเรียนและชุดฝึกทักษะ, การเขียนรายการอ้างอิง, เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to develop lesson and skill training packages for citation writing using an e-book; 2) to study the students' learning results to determine the effectiveness of the e-book and; and 3) to study students' satisfaction with using the e-book. The population used in this study was 122 first – year undergraduates of the Faculty of Education, Institute of Physical Education, Chumphon. The research tools used in this research were: a citation writing electronic book, two citation writing training packages, two e-book evaluation forms, an achievement test, and a student satisfaction questionnaire for the e-book. The statistics for data analysis were mean, standard deviation, and percentile. The research results revealed that the quality of the content of e-book was good and its instructional techniques and presentation were very good; the students' learning outcome after using

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร 140 หมู่ 8 ตำบลขุนกระโทง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร 86190

¹Assistant Professor Faculty of Liberal Chumphon Physical Institute 140 Mu 8 Tumbon Kunkatig Amphur Meung Chumphon Province 86190.

the e-book was 72.88percent which higher than the expected criterion of 70 percent.; the students' satisfaction with using the e-book was 98.34 percent and their satisfaction with using the e-book was highly positive.

KeyWords ;electronic book, lesson and skill training packages, citation writing,computer technology for learning

e-mail addressUraiwan_@hotmail.com

คำนำ

ความสำคัญของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่มีต่อการศึกษา ปรากฏชัดเจนราวปีพ.ศ. 2540 โดยภาครัฐซึ่งมีบทบาทในการจัดการศึกษาของชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญและกำหนดให้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาดังปรากฏในหมวด 9 มาตรา 63-69 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2545) ที่ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต...และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา...ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต... ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย...(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) จากบทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้มีความเปลี่ยนแปลงในระบบการเรียนการสอนของไทยที่มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้กับรูปแบบการสอนและการสร้างนวัตกรรมต่างๆ เช่น E-Learning CAI หรือแม้แต่การจัดทำเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E - book)ที่มีการผสมผสานสื่อต่างๆ มานำเสนอเนื้อหาเพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนดังแนวคิดของกิดานันท์มลิทอง (2548) ที่ระบุถึงข้อดีของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนว่า บทเรียนที่มีสื่อหลากหลายมิติจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และมีความสุขกับการเรียนรู้รูปแบบของการจัดการศึกษาในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงเป็นการพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยจัดการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงเนื้อหาวิชาได้รวดเร็ว ไม่มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาในการเรียนรู้ หรือกำหนดขอบเขตเฉพาะการเรียนรู้อันเป็นการขยายฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจ ทบทวนเนื้อหาที่เรียนได้บ่อยครั้ง โดยไม่ต้องกังวลเรื่องเวลา หรืออายุเพื่อนร่วมห้อง ซึ่งเหมาะสมกับนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร ที่มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันเพราะเป็นนักเรียนที่ผ่านการเรียนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา การนำแนวคิดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้สำหรับการทำหนังสือเพื่ออ่านประกอบการเรียนรู้ สืบเนื่องจากคุณสมบัติพิเศษของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ตามแนวทางของการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดทำและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียนรายการอ้างอิงให้มีคุณภาพ สำหรับใช้ในการเรียนวิชาสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้

2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง
3. เพื่อหาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง

เกณฑ์บรรลุเป้าหมายของการวิจัย

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียนรายการอ้างอิงที่ประกอบด้วยบทเรียนและชุดฝึกทักษะมีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป
2. ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง มีนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด
3. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง อยู่ในระดับดีขึ้นไป

ตรวจเอกสาร

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-book เป็นคำจากภาษาอังกฤษ คือ Electronic book ซึ่งหมายถึงหนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในรูปแบบของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยจัดเก็บเป็นแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่สามารถอ่านข้อมูลได้ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book reader)

ลักษณะและรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีลักษณะโครงสร้างเช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปที่ตีพิมพ์ในกระดาษแต่อาจมีลักษณะปลีกย่อยเพิ่มเติมตามคุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โครงสร้างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย

1. **ส่วนปกหน้า** คือ ส่วนปกด้านหน้าของหนังสือที่ระบุรายละเอียดเบื้องต้นของหนังสือ เช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ปีที่จัดทำ ฯลฯ
2. **คำนำ** คือ ส่วนของข้อมูลที่ผู้เขียนหรือผู้จัดทำให้รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ เช่น วัตถุประสงค์ ขอบเขตของเนื้อหา ระดับของผู้อ่าน ฯลฯ
3. **สารบัญ** คือ ส่วนของเครื่องมือช่วยค้นที่ระบุหัวข้อของเนื้อหาภายในเล่มว่า อยู่ในหน้าใดของหนังสือ และสามารถเชื่อมโยงไปสู่หน้าหนังสือภายในเล่มได้
4. **เนื้อหา** คือ สารของหนังสือในแต่ละหน้า ซึ่งมีส่วนประกอบ คือ
 - 4.1 หน้าหนังสือ
 - 4.2 ข้อความ
 - 4.3 ภาพประกอบ (Graphics) เช่น .jpg .gif .bmp .png .tiff
 - 4.4 เสียง เช่น .mp3 .wav .mid ฯลฯ

4.5 ภาพเคลื่อนไหว (Video Clips, flash) เช่น .mpeg .wav .avi

4.6 จุดเชื่อมโยง (Links)

5. **รายการอ้างอิง** คือ รายการเอกสาร ตำรา เว็บไซต์ หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่นำมาใช้อ้างอิงในการจัดทำเนื้อหาของหนังสือ

6. **ดัชนี** คือ บัญชีคำ หรือ วลีของเนื้อหาภายในเล่ม จัดเรียงตามลำดับตัวอักษรของคำ หรือวลี มีการระบุเลขหน้า และจุดเชื่อมโยงเพื่อสะดวกในการค้นหา

7. **ปกหลัง** คือ ปกหลังของหนังสือซึ่งอยู่ส่วนท้ายเล่ม

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะมีส่วนเหมือนกับหนังสือทั่วไปที่ประกอบด้วย ส่วนปกหน้า – หลังของเล่ม สารบัญ เนื้อหา และดัชนี การจัดแบ่งเนื้อหาอาจแบ่งเป็นบทที่ประกอบด้วยหัวข้อใหญ่ – หัวข้อย่อย แต่ละหน้าหนังสือจะประกอบด้วยตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง (ซึ่งอาจแสดงทันทีเมื่อเปิดหน้าหนังสือหรือใช้ปุ่มในการกดเรียก)

การพลิกหน้าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการพลิกหน้าที่มีการซ้อนทับ ซึ่งนำเสนอข้อมูลเป็นหน้าคู่ ด้านซ้ายมือเป็นหน้าซ้าย ด้านขวามือจะเป็นหน้าขวา การพลิกหน้าหนังสือจะใช้การกดปุ่มที่เปิดหน้าต่อไป หรือกดปุ่มถอยหลังเพื่อพลิกไปดูหน้าก่อน และสามารถกดปุ่มกระโดดไปหน้าอื่น ๆ ที่ต้องการอ่านได้

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 3 ห้องเรียนรวม 122 คน

บริบทของการวิจัยนี้ จึงเป็นการพัฒนาสื่อการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ทบทวนเนื้อหาด้วยตนเอง โดยมีแนวทางปฏิรูปการเรียนการสอนให้นักศึกษาในการเขียนรายการอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง ตามรูปแบบสากล นักศึกษาสามารถเรียนรู้ซ้ำ ๆ ด้วยตนเองจนเกิดความกระจ่างชัดเจนได้โดยไม่มีข้อจำกัดในการศึกษา อันเป็นพื้นฐานของการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องต่อชีวิต

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง สร้างขึ้นด้วยโปรแกรม Flip Album 6.0 Pro สำหรับเนื้อหาที่ใช้เป็นบทเรียน ส่วนโปรแกรม Microsoft Office Word ใช้สำหรับชุดฝึกทักษะการเขียนรายการอ้างอิงประเภทเชิงอรรถ และชุดฝึกทักษะการเขียนรายการบรรณานุกรม โดยใช้คำสั่งในโปรแกรม Flip Album สำหรับเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างบทเรียนและชุดฝึกทักษะ

การวิเคราะห์คุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง มีคุณภาพด้านเนื้อหาในระดับ ดี ($\mu = 4.44$; $\sigma = 0.39$) ส่วนคุณภาพด้านเทคนิคการผลิตสื่อมีคุณภาพในระดับ ดีมาก ($\mu = 4.52$; $\sigma = 0.50$)

2. ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง มีนักศึกษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 72.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด

3. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้นั่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง อยู่ในระดับดี ($\mu = 3.97 ; \sigma = 0.77$) โดยภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้นั่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิงร้อยละ 98.34

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองใช้นั่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง ผู้วิจัยขอเสนอผลการอภิปราย ดังนี้

1. จากผลพัฒนาและวิเคราะห์คุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง ในภาพรวมมีคุณภาพด้านเนื้อหาในระดับดี เนื่องจากเนื้อหาที่ใช้สร้างบทเรียนได้มีการวิเคราะห์เพื่อแบ่งเนื้อหาย่อยให้เหมาะสมกับระยะเวลาของการเรียนรู้แต่ละครั้ง การนำเสนอเนื้อหาที่มีความถูกต้องโดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้สอนที่มีความชำนาญทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ภาษาที่ใช้ในการอธิบายเนื้อหา กระชับและมีตัวอย่างประกอบชัดเจน ทำให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ประกอบกับการทำชุดฝึกทักษะมีความสอดคล้องกับเนื้อหา เนื่องจากผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำมาทดลองใช้

ส่วนคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิงด้านเทคนิคการนำเสนอ ซึ่งมีระดับคุณภาพ ดีมากนั้น สืบเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาและออกแบบบทเรียนตามหลักการออกแบบตามแนวคิดของกรมวิชาการ (2544 : 152 – 160) นวัตกรรม ทำให้รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจสามารถสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และผ่านการประเมินคุณภาพของสื่อที่อยู่ในระดับดีขึ้น

โดยสรุปคุณภาพด้านเนื้อหาและคุณภาพด้านเทคนิคการนำเสนอของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สืบเนื่องจากการจัดทำบทเรียนและชุดทักษะที่สอดคล้องกับแนวคิดของสุชาย ธนวเสถียร และชูเกียรติ ศักดิ์จิรพาพงษ์ (2549 : 43 – 44) ที่กล่าวว่า หลักสำคัญของกรอบแบบบทเรียนต้องเป็นสิ่งที่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน มีการใช้สีและรูปแบบที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย จัดกิจกรรมที่มีการทบทวนความรู้ และมีการทดสอบความเข้าใจตลอดเส้นทางเรียน รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาควรเป็นหลักการหรือกฎเกณฑ์กว้าง ๆ โดยมีตัวอย่างประกอบการอธิบายอย่างชัดเจน

2. จากผลการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังการใช้นั่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิงที่มีนักศึกษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 72.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดนั้น สืบเนื่องจากการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (Eclecticism) ที่นำแนวคิดทางพฤติกรรมนิยมมาผสมผสานพุทธินิยมมาประยุกต์ใช้โดยจัดการเรียนรู้สิ่งเร้าการตอบสนอง (Stimulus – Response Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ต่อเนื่องจากการเชื่อมโยง ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ และจัดรูปแบบการสอนตามแนวคิดของ

กานเยมาผสมผสานกัน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันได้แก่ การสร้างความสนใจ การแจ้งจุดประสงค์ กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมที่จำเป็น การนำเสนอเนื้อหา การให้คำแนะนำ มีแบบฝึกหัด มีข้อมูลป้อนกลับ มีการประเมินผล รวมทั้งมีการทบทวนและทดสอบหลังเรียน (ทิศนา แคมมณี, 2553 ; สุชาย ธนวเสถียร และชูเกียรติ ศักดิ์จิรพาพงษ์, 2549) การทดลองนี้ใช้รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีครู (Instruction without teacher) ซึ่งมุ่งเน้นผู้เรียนใช้สื่อที่จัดทำขึ้นโดยอาศัยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ซึ่งเอื้อให้ผู้เรียน สามารถดำเนินการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ขณะที่ผู้สอนมีบทบาทในการวางแผนจัดการเกี่ยวกับการเรียนรู้ และมีการประเมินผลการเรียนรู้

ของผู้เรียน ซึ่งการนำแนวคิดในทฤษฎีเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยสิ่งเร้าและการตอบสนองมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นจึงทำให้ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีคะแนนเฉลี่ยผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ด้านภาพรวมของความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียนรายการอ้างอิงที่มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 98.34 และมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับดี สืบเนื่องจากผู้วิจัยได้นำแนวคิดของการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาจัดการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ โดยผู้สอนเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ อันเป็นการช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ (เย็น ภูววรรณ, 2546 ; กิดานันท์มลิทอง, 2548) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนรู้ที่มีคะแนนภาพรวมเฉลี่ย ร้อยละ 98.34 นั้นเป็นผลจากการวิจัยที่แสดงผลของการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนว่า วราภรณ์ ฎกตอง (2552) ศิริพร เถาว์โท (2552) ภมรวรรณรัตนไพศาลกิจ (2551) ศิริพร สิทธิกุล (2551) บำรุง พิณเศรษฐ์ (2550) และเพ็ญศรี ศักดา (2550) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี และดีมาก

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบข้อสังเกตบางประการที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป ดังนี้

โดยสรุปคุณภาพด้านเนื้อหาและคุณภาพด้านเทคนิคการนำเสนอของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สืบเนื่องจากเป็นการจัดกระทำบทเรียนและชุดทักษะที่สอดคล้องกับแนวคิดของสุชาย ธนวงเสถียร และชูเกียรติ ศักดิ์จักรพาพงศ์ (2549) ที่กล่าวว่า หลักสำคัญของการออกแบบบทเรียนต้องเป็นสิ่งที่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน มีการใช้ดีและรูปแบบที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย จัดกิจกรรมที่มีการทบทวนความรู้ และมีการทดสอบความเข้าใจตลอดเส้นทางเรียน รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาควรเป็นหลักการหรือกฎเกณฑ์กว้าง ๆ โดยมีตัวอย่างประกอบการอธิบายอย่างชัดเจน

การทดลองนี้ใช้รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีครู (Instruction without teacher) ซึ่งมุ่งเน้นผู้เรียนใช้สื่อที่จัดทำขึ้นโดยอาศัยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ซึ่งเอื้อให้ผู้เรียน สามารถดำเนินการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ขณะที่ผู้สอนมีบทบาทในการวางแผนจัดการเกี่ยวกับการเรียนรู้ และมีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการนำแนวคิดในทฤษฎีเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยสิ่งเร้าและการตอบสนองมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนรายการอ้างอิง ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นจึงทำให้ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีคะแนนเฉลี่ยผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด

แสดงผลของการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนว่า วราภรณ์ ฎกตอง (2552) ศิริพร เถาว์โท (2552) ภมรวรรณรัตนไพศาลกิจ (2551) ศิริพร สิทธิกุล (2551) บำรุง พิณเศรษฐ์ (2550) และเพ็ญศรี ศักดา (2550) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี และดีมาก

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักศึกษาเป็นสิ่งที่นักศึกษาให้ความสนใจในการเรียนรู้มากกว่าการสอนแบบบรรยายหรืออภิปรายโดยทั่วไป การนำไปใช้ประโยชน์ควร

จัดทำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของสถาบัน เพื่อความสะดวกในการทบทวนและเอื้อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่าง
คงทนและสามารถนำไปใช้เป็นผู้ประกอบการเขียนรายการอ้างอิงได้อย่างถูกต้องในรายวิชาอื่น ๆ ที่ต้องมีการทำ
รายงานหรือเขียนงานทางวิชาการ

1.2 ผู้สอนควรเน้นย้ำเรื่องความสำคัญในการเขียนรายการอ้างอิงให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการ
อ้างผลงานของผู้อื่นมาประกอบการเขียนผลงานของตนโดยไม่เห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยากในการเขียนและเป็นการปลูกฝัง
คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นในวงการวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สถาบันควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้สอนในรายวิชาอื่น ๆ จัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้
มัลติมีเดียมาแนะนำเสนอข้อมูล โดยเฉพาะกลุ่มวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติ เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้และ
ทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเอง อันเป็นการลดข้อจำกัดด้านเวลาเรียนซึ่งเป็นบริบทของการเรียนการสอนในสถาบัน

2.2 ควรมีการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพการออกกำลังกาย หรือสารสนเทศ
อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบันออกเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสถาบันเพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงองค์ความรู้
ได้โดยไร้ข้อจำกัด และเป็นการพัฒนาสถาบันให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่บุคคลทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. หนังสือความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรมวิชาการ, กรุงเทพฯ.
- กิดานันท์มลิทอง. 2548. เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- ทิศนา แชนมณี. 2553. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์
ครั้งที่ 12. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บำรุง พิณเศรษฐ์. 2550. การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) สาระที่ 1 ภาษาเป็นการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. โรงเรียน
บ้านมะเลาะ. โรงเรียนบ้านมะเลาะ, สุราษฎร์ธานี.
- เพ็ญศรี ศักดา. 2550. รายงานการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการอ่านเพื่อความเข้าใจ กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนบ้านท่าเนียบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. โรงเรียนบ้านท่าเนียบ, สุ
ราษฎร์ธานี.
- ภมรรณรัตน์ไพศาลกิจ. 2551. รายงานผลการใช้สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอน
รายวิชาเทคโนโลยี รหัสวิชา พ30201 เรื่องทำร้ายร่างกายเหลือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสิริ
รัตนนคร. โรงเรียนสิริรัตนนคร, กรุงเทพฯ.
- เย็น ภูววรรณ และสมชาย นำประเสริฐชัย. 2546. ไอซีทีเพื่อการศึกษาไทย. ซีเอ็ดยูเคชั่น, กรุงเทพฯ.
- วรภรณ์ ถุกต้อง. 2552. รายงานการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน
อาชีพและเทคโนโลยี (งานบ้าน) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชุดงานบ้านน่ารู้. โรงเรียน
เทศบาล ๑ (เอ็งเสียงสามัคคี), สงขลา.

- ศิริพร เถาว์โท. 2552. ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องเอกภพ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. โรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา, สุพรรณบุรี.
- ศิริพร สิทธิกุล. 2551. รายงานผลการใช้สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาเทควันโด รหัสวิชา พ30201 เรื่องท่ารำยรำสายเหลือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสิริรัตนาร. โรงเรียนสิริรัตนาร, กรุงเทพฯ.
- สุชาย ธนวเสถียรและชูเกียรติ ศักดิ์จิรพาพงษ์. 2549. การออกแบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์นึ่งแบบมีปฏิสัมพันธ์. ดิจิทัล, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2545). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- Schemerhorn, J.1984. Management for productivity. New York, John Wiley & Sons.
- Stromborg, M.F. 1984. "Selecting an Instrument to Measure Quality of Life." **Oncology Nursing Forum**. 11 (September - October) : pp. 88 – 91.
- Vrom, V.H. 1990. Manage people not personnel : Motivation and performance appraisal. Boston, Harvard Business School Press.